

ПРАВИЛНИК ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ НА УНСС

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този правилник урежда формите и реда за осъществяване на научноизследователската дейност на УНСС.

(2) Научноизследователската дейност (НИД) по смисъла на този правилник обхваща: проучвателна, аналитична, прогнозна, експертна, развойна, технологична, нормативна, внедрителска и други творчески дейности, които се провеждат систематично с цел да се увеличи обемът на научните знания, както и да се използват за нови приложения в областта на образованието, науката и обществената практика чрез осигуряване на научни продукти и услуги и за повишаване на научната квалификация на осъществяващите ги лица.

(3) Целите на НИД на УНСС са:

1. развитие на научните знания в областта на икономиката, управлението, правото и други научни области;
2. научно-методично осигуряване на обучението, организирано от университета;
3. повишаване на научната квалификация на академичния състав на университета;
4. стимулиране на креативността и създаване на условия за развитие на творческите възможности на студентите и докторантите на университета.

(4) Форми за организация и управление на НИД в УНСС са:

1. университетските програми и планове за научни изследвания и разработки, за научни прояви и за докторантури;
2. проектите за изпълнение на научноизследователски задачи и за организиране на научни прояви;
3. договорите за научни разработки, за научно сътрудничество, за консултантска дейност и др.

(5) НИД се осъществява от колективи и отделни членове на академичния състав в УНСС, от назначени или привлечени за целта специалисти (външни лица), от обучавани в УНСС докторанти, студенти и специализанти.

(6) Основна форма за осъществяване на НИД на УНСС са постоянните и временените научни колективи.

Чл. 2. (1) НИД на УНСС се ръководи от заместник-ректора по НИД.

(2) Специфични функции по ръководството на НИД на УНСС изпълняват академичният съвет, факултетните съвети, катедрените съвети и други общофункционални и специализирани ръководни органи съобразно техните компетенции.

Чл. 3. (1) НИД на факултетите, на другите основни звена и филиалите на УНСС се организира и координира от съответните заместник-декани (заместник-ръководители, заместник-директори) по НИД.

(2) НИД на катедрите в УНСС се ръководи, организира и координира от съответните ръководители или техните заместници по НИД, подпомагани от научните секретари.

(3) Специфични функции по ръководство, организация и координация на НИД на студентите и докторантите в УНСС изпълнява студентският съвет и съответната негова постоянна комисия, съгласно Правилника за организацията и дейността на студентския съвет при УНСС.

(4) Определени функции, свързани с оценката на научната продукция, научното развитие и израстването на академичния състав, на обучението на докторанти в УНСС и присъждането на научни степени и звания изпълняват факултетните научни съвети, съгласно ЗРАСРБ.

Чл. 4. (1) Специализиран помощен орган на академичния съвет за планиране, организиране, координация и контрол на НИД в УНСС е програмният съвет по НИД (ПС по НИД).

(2) ПС по НИД осъществява своята дейност на основата на приети от академичния съвет правила, които са неразделна част от този правилник (Приложение № 1).

Чл. 5. (Изм. и доп. – Решение на АС № 4/8-10.11.2018 г.) Констатирани случаи на научна недобросъвестност и plagiatство се разглеждат от Комисията за академична етика в УНСС, с изключение на случаите, при които твърдяното plagiatство е във връзка с открита и неприключила процедура за оценяване на дисертационен труд или на кандидатите за заемане на академични длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор". Последните се разглеждат от съответното научно жури по реда на Закона за развитието на академичния състав в Република България и съответните разпоредби на Правилника за учебната дейност на УНСС и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС.

Глава втора

УНИВЕРСИТЕТСКИ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОГРАМИ, ПЛАНОВЕ И ПРОЕКТИ

Чл. 6. (1) Университетските научноизследователски програми, планове и проекти се разработват за изпълнение на целите, стратегията и политиката за НИД на УНСС, утвърдени от академичния съвет.

(2) Академичният съвет утвърждава приоритетни направления и проблеми за НИД в УНСС, по предложение на ректорския съвет (РС) или ПС по НИД, в съответствие с регионалните, националните и европейските приоритети в областта на научните изследвания, на базата на които се изготвят университетски програми и проекти за НИД.

(3) За определените от академичния съвет приоритетни направления и проблеми за научноизследователската дейност се уведомяват научните звена и членовете на академичния състав, докторантите, студентите и специализантите на УНСС.

Чл. 7. (1) УНСС разработва научноизследователски програми за:

1. научни изследвания;
2. научни прояви (форуми);
3. докторантури.

(2) Характер на университетски научноизследователски програми могат да имат и отделни програми на звена и научни колективи по преценка на РС и ПС по НИД.

(3) Програмите на звената и колективите, приети като университетски научноизследователски програми, могат да бъдат финансово подпомагани със средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности по ред и условия, определени от ПС по НИД.

Чл. 8. (1) Годишният план за НИД на УНСС се разработва на база на определения от академичния съвет бюджет за НИД, разпределен от ПС по НИД за:

1. научноизследователски проекти по сключени договори (нови и от предишни години), в т.ч.:

а. научноизследователски проекти в областите, в които УНСС подготвя студенти и докторанти;

б. проекти за частично финансиране на научни прояви (форуми);

в. проекти за подготовка на участие в международни научни програми;

г. допълнителна подкрепа за проекти, финансиирани от национални или международни организации;

2. други научноизследователски дейности, в т.ч.:

а. подготовка на докторанти и хабилитиране на академичния състав на УНСС;

б. участие в научни прояви извън УНСС;

в. издаване на научни трудове на УНСС и др.

(2) В годишния план за НИД се включват всички научноизследователски проекти на УНСС, за всеки от който се посочват:

1. наименование (тема) на проекта;

2. изпълнители (ръководител, звено);

3. анотация за вида и характера на проекта и очакваните научни резултати;

4. срок на изпълнение;

5. стойност на проекта;

6. размер на финансирането по източници (субсидия от държавния бюджет, собствени средства на УНСС, национални и международни програми, др.)

(3) Основна част от годишния план за НИД на УНСС е университетският план за научноизследователски проекти, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, с раздели за:

1. научни изследвания;

2. научни прояви (форуми).

(4) В специални раздели на университетския план се включват:

1. изпълняваните от УНСС международни проекти (по източници на финансиране);

2. изпълняваните от УНСС други проекти и задачи, финансиирани от министерства и национални или международни организации, в т.ч. от МОН и от националния фонд "Научни изследвания";

3. разработваните дисертации за придобиване на научната степен "доктор на науките" и "доктор" от научни работници и докторанти на УНСС;

4. разработваните хабилитационни трудове за придобиване на академични длъжности "професор" и "доцент" от членовете на академичния състав на УНСС.

5. научните издания на УНСС ("Годишник на УНСС", "Научни трудове на УНСС", списание "Икономически алтернативи").

(5) Годишният университетски план се разработва:

1. по приоритетните научноизследователски направления и проблеми;

2. по източници на финансиране и етапи на реализиране на отделните групи проекти.

(6) Отделните раздели на годишния университетски план за НИД се подготвят от съответните сектори на дирекция "Наука".

(7) Годишният план за НИД се приема от ПС по НИД и се утвърждава от ректора.

(8) Отчетът по изпълнението на годишния университетски план за НИД се приема от ПС по НИД и се включва в ежегодния отчет на ректора пред общото събрание на университета.

Чл. 9. (1) Основен елемент от университетските програми и планове за НИД са проектите за научни изследвания.

(2) Извършването на научни изследвания в УНСС се осъществява:

1. по университетски научни поръчки чрез възлагане изпълнението на научноизследователски задачи;

2. по университетски научни поръчки чрез конкурси за изпълнители на проекти;

3. по инициатива на отделни членове на академичния състав, докторанти, студенти и специализанти.

(3) УНСС предоставя материална база и възможности за извършване на индивидуални и колективни научни изследвания от членовете на академичния състав, докторанти, студенти и специализанти на университета.

Чл. 10. (1) Предложения за изпълнение на проекти за научни изследвания в приоритетните за университета научни направления се правят от научните звена в УНСС, от отделни членове на академичния състав, от докторанти, студенти и специализанти в УНСС, самостоятелно или обединени във временни или в постостоянни колективи.

(2) Направените предложения за изпълнение на научноизследователски проекти се оценяват и класират на конкурсен принцип от ПС по НИД съгласно правила, които са неразделна част от този правилник (Приложение № 2). Правилата се разработват, изменят и допълват от ПС по НИД.

(3) Одобрените за изпълнение от ПС по НИД научноизследователски проекти, както и възложените с решение на академичен или ректорски съвет за изпълнение на научноизследователски задачи, се включват в университетските научноизследователски програми и планове за научни изследвания.

Чл. 11. (1) Изпълнението на одобрените проекти за научни изследвания се възлага с договори за университетски научни поръчки, склучвани между УНСС като възложител, и научни колективи с ръководител хабилитиран член на академичния състав на основен трудов договор в УНСС или отделни хабилитирани членове на академичния състав на УНСС - изпълнители.

(2) Оценката и контролът за изпълнение на задачите по договори за университетски научни поръчки се извършват от ПС по НИД, по установени ред и процедура.

Чл. 12. (1) Научноизследователски задачи, резултатите от които обслужват управлениски решения на ръководството на УНСС, могат да се възлагат със заповед на ректора по решение на РС на конкретни членове на академичния състав на основен трудов договор в университета или на научни колективи.

(2) Изпълнението на възложените по предходната алинея научноизследователски задачи се извършва:

1. по сключен договор с ръководителя на колектива за университетска поръчка и/или
2. по договори за извънтрудови отношения с членовете на изпълнителския колектив.

(3) Контрол по изпълнение на възложените по реда на този член научноизследователски задачи осъществява заместник-ректорът по НИД, а приемането им се извършва от предложена от него комисия, одобрена от ректора.

Чл. 13. (1) Изпълнението на научноизследователски проекти от УНСС като съизпълнител или по предложения на външни потребители се извършва по сключени

договори и целево привеждане на финансови средства от съответните източници за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности

(2) Изпълнението на научноизследователски проекти за сметка на средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности на УНСС без представители на УНСС се извършва по изключение, при доказана необходимост, по решение на ПС по НИД, ректорския съвет или академичния съвет.

Чл. 14. (1) Резултатите от изпълнението на договори за университетски научни поръчки и други научноизследователски задачи, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности на УНСС, са собственост на УНСС, освен ако в договора за възлагане не е предвидено друго.

(2) Дирекция "Наука", съвместно с Университетската библиотека, осигуряват подходящи условия за съхранение на резултатите от научни изследвания.

(3) Ръководителите на научни колективи представят в дирекция "Наука" по два екземпляра (на хартиен носител) на резултатите от изпълнението на научноизследователски задачи, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности на УНСС, един от които се представя в университетската библиотека, а другият се съхранява в архива на дирекция "Наука". При публикуване на научните резултати от изследванията за сметка на средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности на УНСС изпълнителите задължително предоставят минимум пет екземпляра за университетската библиотека.

(4) Университетската библиотека осигурява подходящ ред за достъп до резултатите от научните изследвания, финансиирани от средства за университетски научноизследователски проекти и дейности на УНСС.

Чл. 15. (1) Утвърдените от ПС по НИД средства за финансиране на научноизследователски проекти се разпределят самостоятелно от изпълнителите в рамките на определената сума по видове разходи и етапи на реализация и се одобряват от заместник-ректора по НИД.

(2) Средствата по проекта се предоставят на изпълнителя с аванс, определен с договора за университетска научна поръчка като процент от общата договорена сума, и с текущи плащания за приети междинни и крайни резултати съгласно договорните условия.

Чл. 16. (1) Цялостният контрол по изпълнение на утвърдените научноизследователски програми и проекти се осъществява от ПС по НИД и от неговия председател – заместник-ректора по НИД, съгласно действащото законодателство и организационно-разпоредителните документи на УНСС.

(2) Съставът на ПС по НИД се утвърждава от академичния съвет по предложение на заместник-ректора по НИД.

Чл. 17. (1) ПС по НИД функционира като вътрешен научен съвет за оценяване и за приемане на резултатите от изпълнението на университетските научноизследователски програми и задачи.

(2) Когато ПС по НИД функционира като научен съвет, съставът му може да бъде разширен чрез включване на специалисти от съответната научна област съобразно съдържанието и характера на приеманите резултати. Разширеният състав се избира от ПС по НИД и се утвърждава със заповед на заместник-ректора по НИД.

(3) За участие в заседания на ПС по НИД членовете му получават възнаграждение определено със заповед на ректора.

Глава трета

ДРУГИ ФОРМИ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА НИД

Чл. 18. (1) НИД в УНСС може да се извършва по договори с външни организации и лица, сключени от заместник-ректора по НИД на УНСС.

(2) Научноизследователски задачи по сключени от УНСС договори с външни организации и лица се разработват:

1. от научните работници или от научните колективи - инициатори за сключването на договора;

2. по университетска научна поръчка, когато инициативата за сключване на договора е на ръководството на УНСС.

(3) Отношенията между УНСС и изпълнителите на задачи по сключените от УНСС договори с външни организации и лица се уреждат със самия договор или с допълнително сключен вътрешен договор между УНСС и изпълнителите.

(4) УНСС не отговаря за задълженията на своите звена, колективи и отделни научни работници по сключени от тях преки договори с външни организации и лица.

Чл. 19. (1) УНСС осъществява научно сътрудничество с научни, научно-учебни, учебни и стопански организации, с юридически и физически лица в страната и в чужбина по инициатива на УНСС, на негови звена, колективи и отделни членове на академичния състав или по инициатива на другата страна и с решение на участниците от УНСС.

(2) Целта на научното сътрудничество са развитието на интеграционните процеси и интернационализирането на НИД на УНСС за нейното издигане до равнището на международните критерии и изискванията на съвременните научни постижения.

(3) Научното сътрудничество се организира в различни форми на двустранна и многостраница договорна основа или при друга форма за съгласуване интересите и действията на участниците.

(4) Собствеността върху научните продукти - резултат от научно сътрудничество, се урежда между страните участници съобразно сключените договори, действащото законодателство и вътрешните разпоредби за закрила на интелектуалната собственост на УНСС.

(5) Въпросите на планирането, осъществяването и ръководството на международното научно сътрудничество се уреждат съгласно законодателствата на съответните страни, сключените договори и настоящия правилник.

Чл. 20. Научните звена на УНСС могат да планират и осъществяват самостоятелна научноизследователска дейност, осигуряваща обединяване на научния им потенциал за общи научни изследвания и прояви (форуми).

Чл. 21. (1) УНСС организира и провежда самостоятелно или в сътрудничество с други институции научни прояви - конференции, симпозиуми, семинари, кръгли маси и др., с университетски, национален или международен характер.

(2) Научните прояви (форуми) целят издигането и укрепването на авторитета на УНСС като научноизследователски център в областта на икономиката, организацията и управлението, правото, социологията и политическите науки и други научни

направления посредством: популяризиране резултатите от НИД сред научната общност, защита и публична оценка на научните постижения, повишаване заинтересоваността на потенциалните потребители на научни продукти, създавани в УНСС, изява и повишаване квалификацията на членовете на академичния състав, докторанти, студенти и специализанти на УНСС и др.

(3) Научните прояви, организирани от УНСС, се провеждат на територията на УНСС или в Учебно-оздравителна база – Равда. Изключения за мястото на провеждането им се разрешават от ректора.

(4) Научните прояви, организирани от УНСС със средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности, се провеждат с такса за правоучастие за външните участници, чийто размер се определя от организационния комитет на проявата.

(5) ПС по НИД ежегодно подбира по определени критерии на конкурсен принцип проекти за провеждане на научни прояви, организирани от УНСС, за включване в годишния университетски план за научни прояви, финансирали със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности на УНСС, за които се сключват договори за университетски научни прояви (форуми) между УНСС и организаторите.

(6) Научните звена на УНСС могат да провеждат, при съгласуваност със заместник-ректора по НИД на УНСС, научни прояви (форуми) по свое решение, за сметка и на други финансови източници - самостоятелно или съвместно със заинтересовани ведомства, организации и лица от страната и чужбина.

(7) Подготовката на научните прояви се осъществява от организационен комитет, който за значимите общоуниверситетски прояви се утвърждава от заместник-ректора по НИД или ректора, а за останалите – от ръководния орган на звеното организатор. Когато научните прояви (форуми) се провеждат съвместно с други организации и лица, заместник-ректорът по НИД определя членовете на организационния комитет от страна на УНСС.

(8) Материалите от работата на научните прояви (форуми) се публикуват изцяло или частично в сборници, в брошури, в научните трудове на УНСС или в други специализирани издания. Издаването на материалите се възлага на ИК – УНСС с университетска поръчка. Организаторите задължително предоставят минимум пет екземпляра от отпечатаните материали за Университетската библиотека съгласно сключения договор.

(9) Научният продукт, разработен в изпълнение на договори за университетски научни прояви (форуми), е собственост на УНСС като възложител. Използването на готовия научен продукт от изпълнителя и от други заинтересовани страни, в срок от три години след датата на неговото приемане, става само с разрешение на възложителя, като за целта се сключва отделен договор.

(10) Изпълнителят по договор за университетска научна проява (форум) като ръководител, подписал договора, се задължава да организира научната проява по етапи и срок съгласно утвърдената от възложителя план-програма и има право да получи от него необходимите средства за осъществяване на научната проява съобразно утвърдената план-сметка и предвидените условия за плащания в сключения с изпълнителя договор.

(11) Разходите по подготовката и провеждането на научни прояви се финансират по утвърдена от заместник-ректора по НИД (обобщена) план-сметка със средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности, собствени средства на научните звена, от такси за правоучастие, със средства на съорганизатори, на спонзори, на дарители, на рекламодатели и др.

(12) Сумата и формите за осигуряване на средствата, необходими за научни прояви, се определят конкретно за всяка проява по предложение на организационния комитет и се одобряват от ПС по НИД, от заместник-ректора по НИД или от ректорския съвет (академичния съвет).

(13) УНСС осигурява на щатни членове на академичния състав и редовни докторанти командировъчни и заплащането на такси за правоучастие във външни научни прояви за сметка на средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности по предложения на съответните катедри, направени и одобрени по установлен ред от заместник-ректора по НИД.

Чл. 22. **(1)** Научна дейност под формата на консултантски услуги, свързани с предмета на дейността на УНСС, може да се извършва от отделни звена, колективи и членове на академичния състав чрез:

1. склучени граждански договори с потребителите на услугата;
2. създадени в УНСС консултантски фирми, центрове или други форми на организация на консултантската дейност;

(2) Консултантската дейност по различните форми на организация се осъществява в съответствие с нормативните актове, които ги регулират.

Чл. 23. **(1)** Членовете на академичния състав в УНСС могат да се сдружават на професионална основа и да създават неформални творчески колективи на територията на УНСС.

(2) Творческите колективи се формират на доброволен принцип по инициатива на самите научни работници.

(3) Формите на обединяването, съдържанието на дейността и правилата на функциониране на творческите колективи се определят от техните членове в съответствие с интересите им и с принципа за непротиворечивост на целите и политиката на УНСС.

(4) Новосъздаваните творчески колективи информират ръководството на УНСС за своите цели, програма и предмет на дейност.

(5) Между ръководството на УНСС и творческите колективи могат да се склучват споразумения за взаимно подпомагане и съвместно извършване на дейности от общ интерес.

Чл. 24. **(1)** Членовете на академичния състав в УНСС извършват свободно, съобразно своите интереси и по своя инициатива, научноизследователска дейност, свързана с тяхното научно развитие и израстване.

(2) Индивидуалното научно развитие на членовете на академичния състав се осъществява чрез различни форми на професионални специализации и обмяна на опит в страната и в чужбина, чрез разработване на дисертации, монографии, студии и други научни трудове и изследвания, чрез подготовка на учебни курсове и учебна литература, необходима за обучението в УНСС по съответните дисциплини и чрез други форми, избрани от самите научни кадри.

(3) Ръководството на УНСС и неговите звена настърчават и подпомагат инициативите на членовете на академичния състав за научно развитие чрез: предоставяне на творчески отпуск, осигуряване на необходимата материално-техническа база, научно-техническа информация и консултантска помощ чрез специализации в национални, чуждестранни и международни организации, финансово осигуряване на участието във външни научни прояви и др.

Чл. 25. **(1)** Ползването на творчески отпуск и неговото отчитане стават при условия и по ред, определени от ЗВО и Правилника за дейността на УНСС.

(2) УНСС осигурява на работещите на основен трудов договор в университета частично или изцяло необходимите средства за обучение в докторантura и защита на хабилитационни и дисертационни трудове.

Чл. 26. (1) НИД в УНСС може да се организира и осъществява и в други форми, съгласувани между изпълнителите и ръководството на УНСС.

(2) УНСС организира ежегодна научна сесия за докладване на постигнатите през годината научни резултати.

(3) Заместник-ректорът по НИД ежегодно изготвя информация за организацията, резултатите и разходите по провеждането на НИД в УНСС, която е съставна част от отчета на ръководството на УНСС.

(4) Ръководството на УНСС организира и осигурява надеждното съхраняване на готовите научни продукти, собственост на УНСС, като осигурява признаване и закрила на авторските права в съответствие с действащите нормативни актове. Редът за съхраняване и режимът на ползване на научните продукти, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, се определят съгласно заповед на заместник-ректора по НИД.

Глава четвърта

ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Чл. 27. (1) Членовете на академичния състав на УНСС извършват научноизследователска дейност по всички направления и форми, определени с този правилник, съобразно своите възможности, без ограничения в броя на едновременно изпълняваните научни задачи.

(2) Членовете на академичния състав на УНСС извършват научноизследователска дейност:

1. самостоятелно: при изпълнение на научни поръчки, възложени от УНСС или негово звено, при изпълнение на задачи по сключени индивидуални договори за НИД с външни организации и лица, при подготовка на научен труд, при разработване на нов или усъвършенстван учебен курс, при участие в неформални научни колективи, научни прояви и др.;

2. като членове на постоянни или на временни колективи и на звена за изпълнение на университетски научни поръчки и на колективни проекти по сключени договори или по други форми за колективна организация на научноизследователска дейност.

(3) Членовете на академичния състав сами избират направлението и формите на осъществяване на научноизследователска дейност в УНСС.

(4) При необходимост УНСС може да привлече за пряко извършване на научноизследователска дейност специалисти със или без академични длъжности и научни степени, условията и редът за което се определят в съответствие с Правилника за дейността на УНСС, ЗВО, ЗРАСРБ и Кодекса на труда.

(5) При извършването на НИД изследователите се подпомагат от специалисти и други лица (студенти, докторанти, специализанти и др.), изпълняващи технически и спомагателни функции.

Чл. 28. (1) Основна организационна единица за осъществяване на научноизследователска дейност в УНСС е научният колектив.

(2) Научният колектив може да бъде формиран от:

1. всички или част от членовете на академичния състав и специалистите на едно научно звено на УНСС;

2. членове на академичния състав и специалисти на едно или повече научни звена на УНСС;

3. членове на академичния състав и специалисти на УНСС и на други научни, учебни, стопански и други организации.

(3) Научният колектив се изгражда по професионален признак на неформална основа по инициатива на един или няколко негови членове.

(4) Научният колектив сам избира своя ръководител, който встъпва в правата и задълженията си на ръководител със сключването на договор по научноизследователската задача - предмет на дейност на колектива.

Чл. 29. (1) В УНСС могат да се създават по определения ред институти като основни звена, обединяващи академичен състав за извършване на НИД.

(2) Институтът има щатен персонал и осъществява дейността си на основата на собствен правилник.

(3) Институтът извършва научноизследователска дейност по значими международни, национални и университетски научноизследователски програми и проекти и по задачи, възложени от външни потребители.

(4) Институтът се ръководи от директор, избран от академичния съвет по предложение на заместник-ректора по НИД.

(5) За своята и на института дейност директорът се отчита ежегодно пред академичния съвет на УНСС.

Чл. 30. (1) Научноизследователска дейност на научни колективи може да се осъществява в специализирани за НИД центрове, лаборатории и обслужващи звена на УНСС.

(2) Обслужващите научни звена се разкриват по ред, предвиден в Правилника за дейността на УНСС. Те осъществяват дейността си на основата на правилници, приети и утвърдени по реда на Правилника за дейността на УНСС.

(3) Обслужващите научни звена могат да имат собствени банкови сметки и щатен състав.

(4) Обслужващите научни звена осъществяват научноизследователска дейност по международни, национални и университетски научноизследователски програми и проекти и по задачи, възложени от външни потребители.

(5) Обслужващите научни звена се ръководят и представляват от директор (ръководител), назначен от ректора.

(6) За своята и на обслуживащото научно звено дейност директорът (ръководителят) се отчита ежегодно пред ректора.

(7) Информация за извършената и планираната научноизследователска дейност на обслуживащите научни звена се предоставя ежегодно в дирекция "Наука" по форма, утвърдена от заместник-ректора по НИД.

Чл. 31. (1) Членовете на академичния състав в УНСС извършват НИД по утвърдени индивидуални годишни планове и представят за приемане от съответните научни звена годишни отчети за:

1. участие в научноизследователски проекти (университетски, национални, международни) - индивидуално или като членове и ръководители на научни колективи.

2. разработване на дисертационни и хабилитационни трудове.

3. разработване и публикуване на учебници, монографии, студии, научни доклади, статии и др.
4. научни публикации в чуждестранни издания.
5. изпълнение на научноизследователски задачи по договаряне (приложни разработки, експертна и консултационна дейност и др.).
6. научно ръководство на докторанти.
7. изготвяне на рецензии за завършени научни изследвания, за дисертационни и хабилитационни трудове.

(2) Ръководството на УНСС осигурява реда и начините за оценяване и огласяване на извършената научноизследователска дейност, като гарантира правата на интелектуална собственост и възнаграждения.

(3) Индивидуалният принос в научноизследователската дейност на всеки научен работник се взема под внимание при атестирането му съгласно критерии и показатели, определени в Правилника за атестиране на академичния състав на УНСС.

(4) УНСС учредява и присъжда колективни и индивидуални награди и отличия за извършена значима научноизследователска дейност.

(5) УНСС организира чрез подходящи форми популяризиране и разпространение на резултатите от извършената научноизследователска дейност.

Чл. 32. (1) Развитието на научноизследователската дейност на студентите и докторантите в УНСС е приоритетно направление в университетската научна политика.

(2) УНСС създава условия за:

1. участие на студенти и докторанти, обучавани в УНСС в съвместна НИД с академичния състав в рамките на университетските научноизследователски програми, планове и проекти;

2. формиране на научни колективи, специализирани звена и други организационни форми (клубове, лаборатории, центрове) за извършване на научни изследвания от студенти и докторанти, в т.ч. в рамките на специално разработени програми и проекти за НИД на студентите и докторантите;

3. организиране на научни прояви за студенти и докторанти;

4. разработване на международни проекти, обмяна на опит, специализации и други форми на международно студентско научно сътрудничество;

5. публикуване на научни разработки на студенти и докторанти в университетските научни издания;

6. популяризиране на резултатите от студентското научно творчество.

Чл. 33. (1) Студентите и докторантите в УНСС могат да формират самостоятелни колективи за извършване на научни изследвания под ръководството на хабилитирано лице от академичния състав на УНСС и да участват в ежегодните конкурси за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности.

(2) УНСС може да използва средствата, предвидени за научноизследователска дейност, за възнаграждение на студенти и докторанти, когато те са ангажирани с изпълнението на научноизследователски задачи.

(3) Ръководството на УНСС и на студентския съвет организира университетски конкурси с награден фонд за студентски и докторантски научни разработки.

(4) УНСС учредява годишна награда на млад учен, която се връчва в навечерието на празника на университета - 21 май.

Чл. 34. (1) Студентите и докторантите в УНСС могат да организират и провеждат научни прояви, частично финансирали от бюджета на студентския съвет и със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, по решение на РС или на ПС по НИД.

(2) Проектите на студентски и докторантски научни прояви в рамките на ежегодните конкурси за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности се представят за финансиране и се изпълняват по установения в УНСС ред и процедури, под ръководството на студентския сенат, на заместник-ректора по НИД или на ръководителя на съответното научно звено-организатор (декан, ръководител на катедра, директор на научно звено), в зависимост от характера им.

Чл. 35. (1) Студентите и докторантите могат да инициират сключването и/или да участват в подготовката на договори за междууниверситетско международно сътрудничество на УНСС.

(2) УНСС предоставя на своите студенти и докторанти възможности за подготовка, кандидатстване и изпълнение на проекти в рамките на международни програми за научно сътрудничество.

(3) Студентите и докторантите могат да бъдат изпращани в научни командировки в чужбина за сметка на УНСС, по предложение на водещите съответната специалност катедри или на ръководството на студентския съвет.

(4) Ръководството на университета осигурява условия за студентски и докторантски научен обмен по международни програми и проекти, със съдействието на студентския съвет в УНСС и на национални и международни студентски организации.

Чл. 36. УНСС осигурява условия (материална база и др.) за извършване на индивидуални изследвания от специализанти на УНСС в рамките на програмите за тяхното обучение, както и възможности за включването им в научни колективи и за участие в университетски научни прояви.

Глава пета

СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА УНИВЕРСИТЕТСКИ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ И ДЕЙНОСТИ

Чл. 37. (1) Средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности имат за цел да съдействат за осъществяването и за развитието на научноизследователската дейност на УНСС посредством цялостно или частично финансиране на научни проекти и прояви в областта на научноизследователската дейност, свързани с научното осигуряване на учебния процес, обществената практика и управлението на УНСС, развитието на науките за стопанството и други прояви и задачи, свързани с функционирането, развитието и утвърждаването на УНСС като съвременен учебен и научноизследователски център.

(2) Средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности се набират в левове и във валута. Средствата се изразходват по решения на академичния съвет, ректорския съвет, ПС по НИД, ректора и заместник-ректора по НИД, съгласно Правилата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности (Приложение № 3).

Чл. 38. (1) Средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности се набират в левове от:

1. субсидии от държавния бюджет, предназначени за научноизследователска дейност;
2. финансова помощ от държавни институции, от правителствени, неправителствени и други организации;
3. дарения, завещания, наследства, спонсорство, реклама;
4. собствените приходи на УНСС в размер, определен с решение на ректорския съвет или академичния съвет;
5. собствени приходи на УНСС от реализация на готови научни продукти, и други резултати от дейности, финансиирани със средства на фонда;
6. целево приведени суми от държавни органи, фирми, фондации и други организации за изпълнение на научни програми, задачи и прояви, организирани съвместно с УНСС;
7. приходи по склучени от УНСС договори за научноизследователска дейност с външни организации и лица;
8. постъпления от фондовете за научноизследователска дейност на научни звена на УНСС в размери, определени от академичния съвет, съгласувано с ръководителите на съответните звена.

(2) Средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности във валута се набират от:

1. средствата за подготовка на чуждестранни докторанти, студенти и специализанти в определен от академичния съвет размер;
2. постъпленията и вноските във валута от български и чуждестранни юридически и физически лица за изпълнението на научни програми, задачи и прояви, съвместно с УНСС и неговите научни звена;
3. постъпленията във валута от реализация на готови научни продукти и други резултати, получени от дейности, финансиирани със средства от фонда;
4. средствата във валута по спечелени международни и други конкурси и склучени договори за научни разработки;
5. лихви по валутната сметка на фонда и други приходи във валута от финансови операции със средства на фонда;
6. дарения, завещания, наследства, спонсорство, реклами и други постъпления от юридически и физически лица за подпомагане развитието на научноизследователската дейност в УНСС.

Чл. 39. Средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности се изразходват за:

1. финансиране изпълнението на задачи по университетски научноизследователски програми и отделни университетски научни поръчки, в това число за основно и допълнително възнаграждение на изпълнителите;
2. финансиране изпълнението на задачи по склучени от УНСС договори с външни организации и лица;
3. финансово подпомагане на програми, отделни задачи или прояви по НИД на научните звена, научните колективи и отделни членове на академичния състав на УНСС;
4. извършване на консултации, експертизи, маркетингови, патентни и други проучвания и услуги, свързани с научноизследователската дейност в УНСС;
5. издръжка на програмната организация на научноизследователската дейност в УНСС, включително заседателни на ПС по НИД и други специализирани органи по управление на университетски научноизследователски програми и задачи;
6. патентоване и поддържане на патенти за изобретения, собственост на УНСС;
7. организиране и провеждане на научни прояви на УНСС;

8. осигуряване на такси за участие на научни работници на постоянен трудов договор в УНСС, на докторанти, на специализанти и на студенти в научни прояви, организирани извън УНСС;

9. финансово подпомагане на квалификацията, научното развитие и израстване на членовете на академичния състав (докторантura, хабилитиране, езикова квалификация, специализация и др.);

10. целеви постъпления във фондовете за научноизследователска дейност на научните звена на УНСС за извършване и стимулиране на НИД;

11. закупуване на научна литература и апаратура, софтуер и други продукти на чужд интелектуален труд, както и заплащане на информационни продукти, услуги и други, необходими за извършването на научноизследователска дейност на УНСС;

12. популяризиране, реклама и разпространение на резултатите от извършената научноизследователска дейност в УНСС чрез издателства, медии и други средства за масово осведомяване, както и чрез организиране и участие в търгове, борси, изложби, панаири и други форуми;

13. издръжка на чуждестранни учени и специалисти, поканени от УНСС за съвместна работа или за оказване на помощ в областта на научноизследователската дейност;

14. издръжка на командирани от УНСС членове на академичния състав и други изследователи в страната и в чужбина за участие в научни прояви и извършване на работа, свързана с осъществяване и развитие на научната дейност на УНСС;

15. колективни и индивидуални стимули по учредени награди и отличия на УНСС за постижения в областта на научноизследователската дейност.

Чл. 40. (1) При договори за НИД с външни организации се привеждат отчисления за базовата организация УНСС в размер на 15 % от стойността на проекта (задачата), ако няма друго изрично изискване на финансиращата организация.

(2) Договори за НИД с кофинансиране се подписват с 50 % финансиране за сметка на собствени средства от фонд “НИД на УНСС”.

Чл. 41. (1) Средствата по сключени от УНСС договори за научноизследователска дейност по инициатива на научни звена, научни колективи и отделни членове на академичния състав, вкл. по международни проекти, се водят по отделни сметки (партиди) в сектор “Бюджет и международни проекти” при дирекция “Финанси” на УНСС.

(2) Средствата по останалите направления се определят след обосновка на целесъобразността им от ПС по НИД и се предоставят с разрешение на заместник-ректора по НИД съгласно правила, които са неразделна част от този правилник (Приложение № 3).

Чл. 42. (1) Движението на средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности се планира, координира и контролира от ПС по НИД.

(2) ПС по НИД:

1. определя реда и начина на финансиране със средствата за университетски научноизследователски проекти и дейности;

2. разпределя средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности по утвърдените направления и взема решения за финансиране на научни задачи и прояви;

3. извършва разчети и анализи за движението на средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности;

4. информира при необходимост академичния съвет за състоянието и движението на средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности;

5. съгласувано с ръководството на УНСС организира мероприятия за осигуряване постъпления на средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности и тяхното ефективно изразходване;

6. извършва и други дейности по развитието и управлението на средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности и на научноизследователската дейност в УНСС.

Глава шеста

УНИВЕРСИТЕТСКА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Чл. 43. Информационната система за НИД е част от общоуниверситетската информационна система за вътрешна и публична информация и има за цел да осигури:

1. информация за изпълняваните университетски програми, планове и проекти за НИД;

2. публичност на резултатите от НИД с тяхното местоположение и достъп;

3. текуща информация за извършвана НИД от научни звена, колективи и отделни изследователи за координация, контрол и трансфер на научните резултати;

4. информация за атестиране на членовете на академичния състав;

5. информация за акредитацията на университета, неговите звена и специалности;

6. информация за участие в международни програми, проекти и прояви;

7. информация за решения на ръководните органи на УНСС и на научните звена, свързани с НИД;

8. друга важна за НИД в УНСС информация от национален или международен характер.

Чл. 44. (1) Информационната система за НИД на УНСС включва следните основни подсистеми:

1. НИД на академичния състав (планове и отчети за научни проекти по видове източници на финансиране на ниво университет, факултет, катедра, специализирано научно звено, в национален и международен разрез, с откроеване участието на студенти и докторанти), в т. ч.:

а. научни изследвания;

б. научни прояви (форуми);

в. други.

2. докторантura, в т.ч.:

а. акредитирани научни специалности за обучение в докторантura;

б. конкурси за прием на докторанти;

в. публични защиби на докторски дисертации и др.

3. кадрови научен потенциал (по научни специалности на придобитите научни степени и академични длъжности и научна компетентност).

4. конкурси за придобиване на академични длъжности за нуждите на УНСС.

5. студентска НИД (планове и отчети за научни проекти на бакалаври и магистри по видове източници на финансиране на ниво университет, факултет, специалност, катедра, водеща специалност, в национален и международен разрез) в т.ч.:

- а. научни изследвания;
- б. научни прояви (форуми);
- в. други.

6. Отчети от научни командировки в чужбина на членове на академичния състав, студенти и докторанти, в т.ч.:

- а. в изпълнение на международни проекти;
- б. за участие в научни прояви (форуми);
- в. за обмяна на опит, специализация и други.

(2) Основна част от информационната система за НИД е базата данни на дирекция "Наука" за планирането и отчитането на НИД в УНСС по одобрени от заместник-ректора по НИД форми (образци) и показатели за оценка, наблюдение и отчитане на научноизследователски резултати, в т.ч. за научните изследвания и научните прояви, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности и за проектите, финансиирани по национални и международни програми.

(3) Съставни части на университетската информационна система са базите данни за НИД на факултетите, катедрите, научните звена, докторантите и студентите в УНСС.

(4) Част от информационната система за НИД са отчетите за завършени етапи от изпълнявани от УНСС международни проекти и за научни командировки в чужбина.

(5) Въвеждането на нови данни за НИД в информационната система се извършва текущо и периодично (на тримесечие и годишно) от съответните длъжностни лица и се контролира, в зависимост от харектера им, от заместник-ректора по НИД, от заместник-деканите по НИД и от избраните ръководители на научни звена и академични общности.

Чл. 45. (1) Основен източник на информация за индивидуална изследователска дейност са годишните планове и отчети за НИД на членовете на академичния състав и редовните докторанти.

(2) В индивидуалните годишни планове и отчети се съдържа информация за харектера (университетски, национален, международен) на НИД и за количеството на научната продукция по видове (проекти, дисертации, монографии, студии, статии, доклади и др.).

Чл. 46. (1) Основен източник на информация за колективна изследователска дейност са годишните планове и отчети за НИД на катедрите, факултетите и специализираните научни звена.

(2) В годишните планове и отчети на научните звена и колективи се съдържа информация за харектера (университетски, национален, международен) на НИД, за количеството на научната продукция по видове (проекти, прояви, колективни монографии и др.), за източниците на финансиране и участието на докторанти и студенти.

Чл. 47. (1) Изпълнителите на договори за университетски научни поръчки и прояви, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, задължително представят информация за резултатите от завършени етапи (междинни или крайни) за публикуване в информационната система в срок до 10 дни от приемането им от ПС по НИД.

(2) Информация за публикуваните студии и статии в периодичните научни издания на УНСС се предоставя за публикуване в информационната система от съответните редакционни съвети.

Глава седма

АДМИНИСТРИРАНЕ НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

Чл. 48. **(1)** Основно административно звено на УНСС, подпомагащо заместник-ректора по НИД и ректорското ръководство в реализацията на научната политика на УНСС, е дирекция “Наука”.

(2) Основните функции на дирекция “Наука”, са:

1. съдействие в разработването и изпълнението на университетските научноизследователски програми, планове и проекти и оптимизиране на резултатите от НИД в УНСС.

2. организиране и координиране на участието на УНСС в национални научни програми и проекти.

3. организиране и координиране на международното научно сътрудничество и на участието на УНСС в международни научни програми и проекти.

4. организиране и координиране на дейностите по набиране на кадрови научен потенциал и на докторанти на УНСС, по повишаване на квалификацията и научното израстване на академичния състав чрез разработване на дисертационни и хабилитационни трудове, по участие в научни форуми в страната и в чужбина, в национални и международни научноизследователски проекти и др.

5. организиране и координиране на издаването на научната продукция на УНСС чрез университетски и други научни издания, поддържане на база данни за НИД на университета и популяризиране на нейните резултати.

(3) Дирекция “Наука” се състои от сектори за административно обслужване на НИД, в т.ч.:

1. “НИД и научни прояви”.
2. “Научни съвети и конкурси”.
3. “Докторантурата”.
4. “Научни издания”.

Чл. 49. **(1)** Сектор “НИД и научни прояви” извършва планиране, координиране и подпомагане на НИД на УНСС в обвръзка с финансовите ресурси, съгласно действащите нормативни актове и организационно-разпоредителни документи, посредством:

1. разработване, осигуряване и съхраняване на методическа, нормативна и договорна документация за извършване на НИД на УНСС и предоставяне на информация за научните резултати.

2. планиране, отчитане и анализ на НИД на УНСС;

3. организиране на ежегоден конкурс за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности, в т.ч. приемане на конкурсни документи и изготвяне на класирането.

4. договорна организация на изпълнението на научноизследователски проекти, финансирали със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности.

5. организиране на университетски научни прояви (форуми).

6. подпомагане на участието на изследователи от УНСС в научни проекти и в научни прояви (форуми) в страната и в чужбина.

7. съдействие при изпълнението на национални и международни научноизследователски проекти и програми с участие на представители на университета.

8. подпомагане работата на ПС по НИД.

(2) Сектор “Научни съвети и конкурси” извършва организиране и координиране на дейностите и документооборота по провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и академични длъжности за нуждите на УНСС, съгласно ЗРАСРБ и правилника за неговото приложение, ЗВО, Правилника за провеждане на конкурси за придобиване на научни степени и академични длъжности в УНСС, посредством:

1. организиране и контрол на процедурите за избор на доценти и професори и за публични защити на дисертации за присъждане на научната степен “доктор на науките” и на образователната и научна степен “доктор”.

2. организиране и контрол на законосъобразността на процедурите по обявяване и провеждане на конкурси за придобиване на академични длъжности за нуждите на УНСС и обслужване приема на документи на участниците в тях, както и съдействие на Факултетните научни съвети при обслужване на тези процедури.

3. изготвяне и съхраняване на отчетна документация по извършени процедури за придобиване на научни степени и академични длъжности.

(3) Сектор “Докторантura” извършва подготовкa, организиране и координиране на изпълнението на университетската програма за докторантura и на документооборота по подготовката на докторанти в УНСС, съгласно ЗРАСРБ, Наредбата за държавните изисквания за приемане и обучение на докторантите, ЗВО, Правилника за провеждане на конкурси за придобиване на научни степени и академични длъжности, посредством:

1. организиране и координиране на плановия прием за докторанти в УНСС.

2. организиране, координиране и контрол на законосъобразността на процедурите по планиране на приема на докторанти в УНСС, обявяване и провеждане на конкурси за придобиване на образователната и научна степен “доктор” за нуждите на УНСС и обслужване на приема на кандидат-докторанти.

3. административно обслужване на обучението на докторанти в УНСС.

4. съдействие на катедрените съвети, факултетните съвети и факултетните научни съвети в процедурите по приемане и подготовка на докторанти;

5. изготвяне, съхраняване и предоставяне на информация за кандидат-докторанти и докторанти в УНСС, както и на отчети и анализи за състоянието на докторантурата.

(4) Сектор “Научни издания” извършва организиране и координиране на дейностите по издаване на научната периодика на УНСС и на сборниците с доклади от университетски научни прояви, съгласно действащите документи, посредством:

1. организиране и контрол на процедурите по приемане на материали за отпечатване в периодичните научни издания на УНСС (“Годишник на УНСС”, “Научни трудове на УНСС”, списание “Икономически алтернативи”).

2. съдействие в работата на редакционните съвети на периодичните научни издания на УНСС.

3. организиране и координиране на дейностите по предпечатната подготовкa, издаването и разпространението на университетските научни издания, с осигуряване на договорни отношения с изпълнителите и авторските права.

4. изготвяне, съхраняване и предоставяне на информация за университетските научни издания и популяризиране на научната продукция на УНСС.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този правилник:

1. "научен (научноизследователски) проект" е: индивидуална или колективна научноизследователска разработка с елементи на новост и оригиналност при интерпретирането на научни проблеми в изпълнение на научноизследователска задача с определен срок и качество, в рамките на наличен финансов и човешки ресурс;
2. "научен продукт" е резултатът от изпълнението на научен (научноизследователски) проект;
3. "научни звена" са катедрите, филиалите, основните и обслужващите звена на УНСС, които могат да извършват научноизследователска дейност по научни проекти;

§ 2. Неразделна част от този правилник са:

1. Правилата за работа на Програмния съвет по научноизследователската дейност в УНСС (Приложение № 1);
2. Правилата за приемане на университетски научноизследователски проекти (Приложение № 2);
3. Правилата за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности (Приложение № 3).

(2) Изменения и допълнения в приложението към правилника се утвърждават от ректора по предложение на Програмния съвет по научноизследователската дейност, след обсъждането им от ректорския съвет.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Правилникът е разработен на основание чл. 61, ал. 2 и чл. 64, ал. 1 от ЗВО и глава пета от Правилника за дейността на УНСС.

§ 4. Неуредените с този правилник въпроси се решават от ректора на УНСС и заместник-ректора по НИД, академичния съвет и ръководителите на специализираните органи и звена за научноизследователска дейност на УНСС съобразно техните компетенции.

§ 5. Този правилник отменя Правилника за научноизследователската дейност на УНСС от 1 юни 2005 г.

§ 6. Правилникът е приет от Академичен съвет на 10 юли 2013 г. и влиза в сила от датата на приемането му. Правилникът е изменен с решения на АС № 2/25-27.04.2014 г. и АС № 4/8-10.11.2018 г.

Приложение № 1

ПРАВИЛА ЗА РАБОТАТА НА ПРОГРАМНИЯ СЪВЕТ ПО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ В УНСС

Чл. 1. (1) Програмният съвет по научноизследователската дейност (ПС по НИД) е специализиран помощен орган на академичния съвет за планиране, организиране, координация и контрол на научноизследователската дейност в УНСС.

(2) ПС по НИД съдейства за създаване на нови научни знания и научноприложни продукти и за развитие на обучението чрез планиране, организиране, координация и контрол върху изпълнението на научни задачи, включени в университетските програми и планове за научни изследвания и за научни прояви (форуми).

Чл. 2. ПС по НИД:

1. предоставя на академичната общност в УНСС информация за организацията и финансирането на научноизследователската дейност на университета;

2. определя и предлага на академичния съвет за утвърждаване приоритетите за научноизследователската дейност, критериите и методите за оценка на предложените проекти за научни изследвания и прояви с оглед на тяхното включване в университетските научни програми и планове и финансирането им със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности;

3. обсъжда направените предложения и извършва подбор на представените научноизследователски проекти на конкурсни начала, по утвърдени критерии, правила и процедури, с оглед включването им в университетските програми и планове за научни изследвания и за научни прояви;

4. определя условията за изпълнение на утвърдените научноизследователски проекти (ръководител, срокове за изпълнение и др.) по предложение на заместник-ректора по НИД;

5. (изм. АС № 2/25-27.04.2014 г.) приема план за разпределение на средствата за научноизследователска дейност в рамките на бюджета на УНСС и го представя за утвърждаване от ректора по следните основни направления:

а) университетски проекти за научни изследвания;

б) университетски проекти за научни прояви (форуми), организирани от УНСС;

в) други университетски проекти при доказана необходимост (подготовка за участие в международни научноизследователски програми, допълнителна подкрепа за проекти, финансирали от национални или международни организации и др.);

г) рецензиране на проекти, кандидатстващи за финансиране в ежегодния университетски конкурс;

д) отложени плащания по граждански договори за НИД;

е) партида "Текущо финансиране и подпомагане.

6. определя сумата за финансиране на всеки от утвърдените научноизследователски проекти;

7. провежда контрол върху цялостната дейност по изпълнение на университетските научноизследователски програми и планове и на включените в тях отделни задачи за научни изследвания, научни прояви и др.;

8. оценява и приема резултатите от изпълнението на утвърдените научноизследователски проекти, включени в университетските програми и планове за научни изследвания и за научни прояви;

9. утвърждава правила и процедури за приемане на проекти и дейности, финансирали със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности;

10. осъществява и други дейности по планирането и организацията на научноизследователската дейност на УНСС и в изпълнение решенията на академичния съвет.

Чл. 3. (1) За утвърдените от ПС по НИД проекти за научни изследвания и за научни прояви, включени в университетските научни програми и планове и финансирали със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, се склучват договори за университетски научни поръчки и за университетски научни прояви (форуми) с ръководството на университета, представявано от заместник-ректора по НИД.

(2) За всеки завършен междинен етап от научно изследване по договор за университетска научна поръчка ПС по НИД избира един рецензент (докладчик) измежду своите членове;

(3) Обсъждането и приемането на резултатите от завършени междинни етапи от научни изследвания по договори за университетски научни поръчки се извършват от ПС по НИД при наличието на рецензия от избрания за изготвянето ѝ член на съвета.

(4) За всяко завършено научно изследване по договор за университетска научна поръчка ПС по НИД избира двама рецензенти, от които един външен за УНСС.

(5) Обсъждането и приемането на резултатите от завършените крайни етапи от научни изследвания по договори за университетски научни поръчки се извършват от ПС по НИД при наличието на двете рецензии.

Чл. 4. Броят на членовете и съставът на ПС по НИД се определят и утвърждават от академичния съвет. В състава на програмния съвет по право влизат заместник-ректорът по НИД и заместник-деканите по НИД на факултети в УНСС.

Чл. 5. (1) ПС по НИД се ръководи от председател и негов заместник, подпомагани (организационно, информационно и технически) от секретар на съвета.

(2) Председател на ПС е заместник-ректорът по НИД.

(3) Заместник-председателят е член на съвета и се избира от ПС по НИД.

(4) Секретар на ПС е началникът на сектор “НИД и научни прояви” при дирекция “Наука”. Той се утвърждава от ПС по НИД по предложение на председателя на ПС и получава допълнително възнаграждение по реда за членовете на ПС.

Чл. 6. Председателят на ПС по НИД осъществява ръководството на дейността на съвета, като:

1. подготвя дневния ред и материалите за заседанията на ПС по НИД и ги ръководи;

2. подписва договорите и финансово-счетоводните документи, свързани с научноизследователската дейност в УНСС, и следи за тяхната законосъобразност;

3. представлява ПС по НИД пред други органи и организации;

4. упълномощава членовете на програмния съвет да извършват дейности, свързани с научноизследователската дейност на УНСС;

5. предлага решения по обсъжданите от ПС по НИД въпроси и следи за тяхното изпълнение;

6. решава в оперативен порядък въпроси, свързани с научноизследователската дейност на УНСС (в т.ч. за удължаване срока на склучени договори за НИД до три месеца), в рамките на делегираните му от ПС по НИД права и компетентност.

Чл. 7. Заместник-председателят на ПС по НИД:

1. подпомага председателя на ПС и изпълнява неговите функции при отсъствието му;
2. следи за спазване на приетите приоритети в научноизследователската дейност за съответния период;
3. прави предложения пред програмния съвет за промени по сключени договори за научни изследвания и научни прояви;
4. предлага разширяване на програмния съвет чрез включване на специалисти от съответната научна област съобразно характера и съдържанието на обсъжданите въпроси;
5. прави предложения относно усъвършенстване на правилата и процедурите за оценка, избор, приемане и финансиране на научни проекти и дейности;
6. организира публикуването в “Научни трудове на УНСС” и други издания на резултатите от разработени и приети научни изследвания.

Чл. 8. Секретарят на ПС по НИД:

1. извършва подготовка на заседанията на съвета и изготвя протоколите им;
2. организира информирането на научната общност в УНСС за извършваната научноизследователска дейност в университета;
3. следи за изпълнение на взетите от програмния съвет решения и информира за това председателя на ПС по НИД;
4. подготвя договорите за университетски научни поръчки и университетски научни прояви;
5. следи за спазването на сроковете по етапите на договорите, организира тяхното отчитане и приключване;
6. картотекира завършените научни изследвания, финансирали със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, и осигурява предоставянето им за ползване на възложителя и на потребителите;
7. популяризира научните изследвания и постижения в УНСС чрез организиране на публикации и други форми за масово осведомяване за получените резултати.

Чл. 9. (1) ПС по НИД се свиква на заседание от неговия председател или по искане на не по-малко от 1/3 от членовете му.

(2) Заседанията се считат за редовни при присъствие на 2/3 от членовете. Решения се вземат с явно гласуване, с обикновено мнозинство на присъстващите.

(3) Членове на ПС, отсъствали безпричинно от три заседания за годината, се отстраняват от неговия състав, като на тяхно място академичният съвет избира нови членове.

Приложение № 2

ПРАВИЛА ЗА ПРИЕМАНЕ НА УНИВЕРСИТЕТСКИ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТИ

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С този документ се уреждат правилата по:

1. предлагането, оценката и приемането на проекти за изпълнение на научноизследователски задачи (проекти за научни изследвания) и на проекти за организация и провеждане на научни прояви (проекти за научни прояви), наричани понататък "проекти", финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности;

2. възлагането на университетски поръчки за изпълнение на одобрените проекти и приемането на крайните резултати от тях.

(2) Финансирането на университетски научноизследователски проекти е целево и се осъществява чрез възлагане на конкурсни начала.

(3) Управлението на средствата за университетски научноизследователски проекти, в съответствие със стратегията и политиката на научноизследователската дейност в УНСС, се осъществява от Програмен съвет по научноизследователската дейност (ПС по НИД), избран от академичния съвет.

(4) Председател на ПС по НИД е заместник-ректорът по НИД.

Чл. 2. (1) Проекти за финансиране могат да се предлагат от:

1. научни звена на УНСС;
2. научни колективи с представители от УНСС;
3. отделни членове на академичния състав на УНСС;
4. ПС по НИД;
5. ректорския съвет и академичния съвет;
6. външни потребители.

(2) Финансирането на проекти със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности се извършва по договори за университетски поръчки, склучени след избор и утвърждаване от ПС по НИД.

(3) Договорите за университетски поръчки се сключват между УНСС, представляван от заместник-ректора по НИД, председателя на ПС по НИД и главния счетоводител, от една страна (като възложител), и, от друга страна (като изпълнител), от:

1. индивидуалния изследовател или ръководителя на научен колектив при договорите за университетски научни поръчки, които задължително са хабилитирани научни работници;

2. ръководителя на научното звено организатор или председателя (заместник-председателя) на организационния комитет при договорите за университетски научни прояви (форуми).

(4) Финансирането на научноизследователската дейност, осъществявана съвместно или по предложения на външни потребители, се извършва по склучени договори и целево привеждане на съответните суми за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности.

Чл. 3. (1) Финансирането на научни изследвания и научни прояви (форуми) със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности по

предложения на ректорския съвет и академичния съвет на УНСС се извършва след решение на съответния орган по одобрени план-сметки .

(2) Финансирането на научноизследователски задачи със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности по предложения на ректорския съвет и академичния съвет за обслужване на управленски решения на УНСС се извършва по възлагателна заповед на ректора, на база решение на съответния орган, по одобрени план-сметки и/или проектно задание, а приемането им става от определена от ректора комисия.

(3) За решаването на проблеми и задачи с особена актуалност и значимост за УНСС или за обществената практика по решение на ректорския или академичния съвет се обявяват конкурси за набиране на изпълнители на проекти, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, с предварително обявени и разгласени условия и критерии за оценка и подбор.

(4) Финансиране със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, осъществявани без представители на УНСС, се извършва по изключение, при доказана необходимост, по решение на ПС по НИД, ректорския съвет или академичния съвет.

Глава втора ИЗБОР НА ПРОЕКТИТЕ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

Чл. 4. Изборът на проектите за финансиране става на състезателен принцип и се осъществява от ПС по НИД в рамките на разполагаемите средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности за съответната финансова година, съответно за:

1. научни изследвания;
2. научни прояви (форуми), организирани от УНСС.

Чл. 5. (1) Ежегодното предлагане в ПС по НИД на проекти за финансиране става в рамките на обявен със заповед на ректора конкурс, след предварително разгласяване на условията за участие в него, в срок от един месец от датата на обявяването му, по образец, одобрен от ПС по НИД или заместник-ректора по НИД.

(2) ПС по НИД може да предлага и да взема решения за разработване на проекти за научноизследователска дейност по всяко време на годината, при заявлена необходимост от вътрешни или външни потребители. Университетските поръчки в тези случаи се възлагат директно на изявени членове на академичния състав и колективи или чрез конкурс с едномесечен срок за представяне на предложения от обявяването му и уведомяване по съответен начин на всички научни звена в УНСС.

(3) ПС по НИД ежегодно одобрява критерии за оценка на предложените проекти за финансиране, за които своевременно се информира научната общност в УНСС.

(4) Членовете на ПС по НИД дават своята лична оценка за значимостта на отделните критерии, като попълват съответни карти по образец, приет от ПС по НИД. След обобщаването им за всеки критерий се определя относително тегло, което се използва при изготвянето на общата оценка на проектите.

(5) При финансирането на проекти за дадена година (период) ПС по НИД може да определя приоритетни области със задължително предварително разгласяване сред научната общност в УНСС.

(6) Срокът за изпълнение на предлаганите проекти за научни изследвания е до три години, а за научните прояви (форуми), организирани от УНСС - до края на м. март на следващата финансова година, като провеждането им следва да бъде в рамките на

текущата година. В изпълнителските колективи задължително участват представители на УНСС.

Чл. 6. (1) Проектите за финансиране, оформени по образец с анотация, план-сметка и план- програма, а проектите за научни изследвания - и със списък на научния колектив, се представят в сектор “НИД и научни прояви” при дирекция “Наука”. Предложените проекти за научни прояви трябва да са придружени с решение на ръководния орган на съответното звено – организатор на проявата.

(2) Всеки проект, предложен за финансиране, трябва да съдържа необходимата информация за оценка по критериите, определени от ПС по НИД, които са посочени в съобщението за обявяване на конкурса за финансиране на университетски проекти.

(3) Основните критерии за оценка на научни проекти в УНСС са:

1. осигурено съфинансиране

2. качество на научния продукт (вкл.: новост и оригиналност, обосновка на целесъобразността и актуалността; очаквано научно равнище на изпълнение; обоснованост на исканите средства; достижимост (изпълнимост) на заявените резултати).

(4) По решение на ПС по НИД като допълнителни критерии (при равни други условия) могат да се използват: участие на млади изследователи (студенти, докторанти, асистенти), формирани програмни колективи (междукатедрени, междуфакултетни и др.), заявен потребителски интерес и др.

(5) С решение на ПС по НИД предложените проекти за финансиране на научни изследвания могат да бъдат оценявани писмено и явно от двама рецензенти - изявени специалисти в съответната област, по определените критерии за оценка, преди обсъждането им от членовете на ПС по НИД.

(6) Всеки рецензент представя своята рецензия, придружена с оценка на проекта по образец, приет от ПС по НИД, в срок до 10 дни от получаване на материалите за рецензиране.

Чл. 7. (1) Обсъждането и приемането на предложените проекти за финансиране стават на заседание на ПС по НИД, не по-късно от края на месец март на съответната финансова година.

(2) Членовете на ПС по НИД се запознават предварително с предложените проекти и ги оценяват по 5-бална скала за всеки критерий и с обща среднопретеглена оценка, съобразена с относителното тегло на отделните критерии. Попълнените от тях карти за оценка на всеки проект се представят преди обсъждането за формиране на общата оценка на ПС по НИД.

(3) В случаите, когато членовете на ПС по НИД са ръководители или членове на научни колективи по предложени проекти за научни изследвания или на научните звена, организатори на научни прояви, те не участват в оценяването на съответните проекти. При избора на университетски проекти за финансиране техните гласове се редуцират.

(4) Скалата за оценяване на проектите, кандидатстващи за финансиране, съдържа следните 5 степени:

1. оценка 5 – за отличен проект с най-високи показатели по критериите за оценка, който се препоръчва за първостепенно финансиране;

2. оценка 4 – за много добър проект с високи показатели по критериите за оценка, който се препоръчва за финансиране;

3. оценка 3 – за добър проект с несъществени и малки недостатъци, приемлив за финансиране при определени допълнителни условия;

4. оценка 2 – за задоволителен проект със съществени недостатъци и значителни празноти, който не се препоръчва за финансиране;

5. оценка 1 – за незадоволителен проект, слаб като цяло, който категорично не се препоръчва за финансиране.

(5) Оценените от членовете на ПС по НИД проекти се ранжират по величината на общата им оценка, получена от среднопретеглените оценки на членовете на ПС по НИД, в две групи съответно за:

1. проекти за научни изследвания;

2. проекти за научни прояви (форуми), организирани от УНСС.

(6) Класират се и могат да бъдат утвърдени за финансиране всички проекти, получили обща оценка, равна или по-висока от 3. Проектите с оценка, по-ниска от 3, отпадат от класирането като неподходящи за финансиране. Полученият резултат има значение на гласуване “за” или “против” избора на даден университетски проект за финансиране.

(7) Ако заделените за съответната финансова година средства за финансиране на университетски проекти за научни изследвания и за научни прояви (форуми) не достигат за избраните проекти, ПС по НИД може да вземе едно от следните решения:

1. да отпаднат последните от класираните проекти;

2. да се намалят със съответен процент исканите средства за всички класирани проекти;

3. да се намалят средствата за отделни проекти, в оценките на които е констатирано завишение на исканите финансови средства или е налице превишаване на препоръчителните размери за отделните видове разходи;

4. да се потърсят допълнителни възможности за финансиране на всички класирани проекти от други източници на средства за НИД.

(8) Изборът на ПС по НИД е окончателен и не подлежи на преразглеждане и ревизия от други органи.

(9) Решенията на ПС по НИД за финансиране на одобрените научноизследователски проекти за сметка на средствата, отпуснати целево от държавния бюджет за присъщата на висшите училища научна или художествено-творческа дейност, се утвърждават от академичния съвет.

Чл. 8. (1) В срок до средата на месец април на съответната финансова година се склучват договори за университетски научни поръчки за избраните проекти, както следва:

1. договори за университетски научни поръчки;

2. договори за университетски научни прояви (форуми).

(2) Образците на договорите за университетски научни поръчки и за университетски научни прояви се одобряват от ПС по НИД или заместник-ректора по НИД.

(3) Избрани от ПС по НИД проекти, за които не са склучени договори в определения срок, не се финансират със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности.

Глава трета

КОНТРОЛ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ИЗБРАНИТЕ ПРОЕКТИ И ПРИЕМАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

Чл. 9. Контролът по изпълнението на избраните проекти за научни изследвания и за научни прояви, финансирали със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, се осъществява от ПС по НИД и

заместник-ректора по НИД съгласно клаузите на сключените договори за университетски поръчки.

Чл. 10. Изпълнителите по договори за университетски поръчки представят резултатите от извършената работа в срокове и форми, предвидени в съответния договор.

Чл. 11. (1) За обсъждането и приемането на резултати от изпълнението на договор за университетска научна поръчка ПС по НИД избира:

1. един рецензент (докладчик) от членовете на ПС за завършен междинен етап;
2. двама рецензенти за завършен краен етап.

(2) Писмените рецензии по образец, придружени от попълнена карта за оценка, се представят в ПС по НИД в едномесечен срок от получаване на материалите. Обсъждането на резултатите става на заседание на ПС по НИД при наличието на готови рецензии.

(3) Рецензентите оценяват изпълнението на поетите договорни задължения по същите критерии, по които е бил избран проектът за финансиране.

(4) Решението на ПС по НИД по крайния резултат от изпълнението на договор за университетска научна поръчка може да бъде:

1. задълженията по договора се приемат за изпълнени;
2. разработката се връща за частично преработване и/или допълване в определен срок;
3. качеството на разработката не отговаря на поетите задължения и договорът се прекратява със или без финансови санкции за изпълнителя.

(5) Решението за крайния резултат от изпълнението на договор за университетска научна поръчка се взема с редукция на гласовете на членовете на ПС по НИД - ръководители или членове на съответните научни колективи.

(6) По целесъобразност ПС по НИД може да предлага със или без финансиране със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, отпечатване изцяло или на отделни части на готовите изследвания, разработени по договори за университетски научни поръчки.

(7) ПС по НИД може да препоръча на колективите запознаване на заинтересуваните органи, организации и институции с резултатите от завършенните изследвания и публично представяне чрез университетските научни издания, WEB-страницата на УНСС, медии и др.

Чл. 12. (1) Обсъждането и приемането на крайния резултат от изпълнението на договор за университетска научна проява става на заседание на ПС по НИД по представен доклад на изпълнителя с приложен разпределителен протокол за отпечатаните сборници.

(2) Решението по крайния резултат от изпълнението на договор за университетска научна проява може да бъде:

1. задълженията по договора се приемат за изпълнени;
2. изпълнението на договора не отговаря на поетите задължения и договорът се прекратява (със или без финансови санкции за изпълнителя).

(3) При провеждане на университетски научни прояви по решение на ректорския съвет и академичния съвет крайните резултати и направените разходи, за които се информира ПС по НИД, се утвърждават от съответния орган, взел решението, по доклад на заместник-ректора по НИД.

Чл. 13. Текущ контрол и административно обслужване на цялостната процедура по избора и изпълнението на проекти, финансиирани със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, осъществяват съответните длъжностни лица в сектор “НИД и научни прояви” при дирекция “Наука”.

**ПРАВИЛА
ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА УНИВЕРСИТЕТСКИ НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ
ПРОЕКТИ И ДЕЙНОСТИ**

**Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. Финансирането на университетски научноизследователски проекти и дейности се осъществява в съответствие с изискванията на:

1. Наредба № 9/08.08.2003 г. на МОН за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на висшите училища научна или художествено-творческа дейност;
2. Правилника за дейността на УНСС;
3. Правилника за научноизследователската дейност (НИД) на УНСС;
4. Правилата за работата на Програмния съвет (ПС) по НИД;
5. Правилата за приемане на университетски научноизследователски проекти;
6. други нормативни актове, вътрешни организационно-разпоредителни документи на УНСС и административни актове на неговото ръководство.

Чл. 2. (1) Средствата за финансиране на университетски научноизследователски проекти се формират от:

1. целева субсидия от държавния бюджет за присъщата на висшето училище научна или художествено-творческа дейност;
2. други източници (такси за правоучастие, дарения, спонсорство, реклама и др.).

(2) Неусвоените до края на текущата година средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности за сметка на целева субсидия се връщат в държавния бюджет или формират преходен остатък с целеви характер.

(3) Неусвоените до края на текущата година постъпления от други източници на средства за НИД на УНСС се изразходват по предназначение през следващата календарна година.

Чл. 3. Финансирането на университетски научноизследователски проекти и дейности се извършва в рамките на одобрените от академичния съвет разходи за научноизследователска дейност през съответната финансова година по утвърдено от ПС по НИД разпределение на разходите в следните основни направления:

1. научни изследвания;
2. научни прояви (форуми), организирани от УНСС;
3. издаване на Годишник и Научни трудове на УНСС;
4. подготовка на докторанти и хабилитиране на академичния състав на УНСС;
5. участие в научни прояви (форуми) извън УНСС (такси за участие и командировки в страната);
6. резерв за: подготовка на проекти за участие на представители на УНСС в международни научни програми, допълнителна финансова подкрепа за научни проекти, финансиирани от УНСС, национални или международни организации, извършване на консултации, експертизи и др., свързани с управлението и развитието на НИД в УНСС, популяризиране на научни изследвания и постижения на УНСС, анкетни проучвания за контролиране и повишаване качеството на обучение в УНСС, покриване на недостиг по изпълнявани договори за университетски научни поръчки и др.

Чл. 4. Ректорският съвет на УНСС може да взима решения при необходимост за финансиране на важни научноизследователски задачи от други източници на средства за НИД на УНСС.

Глава втора
**ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ
ЗА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ**

Чл. 5. (1) Проектите за научни изследвания се финансират от целева държавна субсидия за научноизследователска дейност на конкурсна основа по решение на ПС по НИД, одобрено от академичния съвет, при спазване изискванията на Наредба № 9/08.08.2003 г. на МОН, както и от други източници на средства за НИД на УНСС.

(2) Извън ежегодния конкурс по целесъобразност могат да се финансират научни изследвания по решение на ректорския съвет или чрез възлагане от ПС по НИД за сметка на други източници на средства за НИД на УНСС.

(3) В конкурса за финансиране на проекти няма ограничения относно броя на участващите проекти за научни изследвания, представени от един и същ изпълнител (индивидуален или колективен).

(4) Финансирането на научните изследвания се извършва въз основа на склучени договори по образец за университетска научна поръчка между УНСС, представляван от заместник-ректора по НИД и главния счетоводител, от една страна, и от ръководителите на научни колективи или индивидуалните изпълнители, от друга страна.

(5) В случаите, когато заместник-ректорът по НИД е изпълнител по договора, за възложител се подписва ректорът на УНСС.

(6) Със средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности по склучени договори за университетски научни поръчки за изследвания се финансират:

1. разходи за възнаграждения на колектива и осигурителни вноски;
2. разходи за придобиване на дълготрайни материални активи и нематериални дълготрайни активи - компютърна техника и хардуер, специализирани програмни продукти и други;
3. материални разходи - материали, компютърен набор, размножаване, публикуване, командировки и други;
4. разходи за възнаграждения на рецензенти и осигурителни вноски;
5. други парични разходи - участие във външни научни прояви за представяне на резултати от изследването, както и организиране на научни прояви за представяне на резултатите от завършеното изследване, пощенски разходи и други.

(7) Оригиналните екземпляри за възложителя на склучените договори за университетски научни поръчки за научни изследвания се съхраняват в сектор „НИД и научни прояви“ към дирекция „Наука“ и в сектор „Правно обслужване“ към дирекция „Правно обслужване о обществени поръчки“, а тяхно копие – в сектор „Счетоводство“ към дирекция „Финанси“.

Чл. 6. (1) Ръководителите и членовете на изпълнителски колективи по склучени договори за колективни проекти за научни изследвания имат право да получават възнаграждения за извършената от тях работа, в размер, както следва:

- a) за изследвания, финансирали от целева субсидия за НИД от държавния бюджет:
  1. до 35 на сто от годишната цена на договора, когато в състава на научноизследователския колектив има включени докторанти и/или млади учени;

2. до 10 на сто от годишната цена на договора, когато в състава на научноизследователския колектив не са включени докторанти и/или млади учени;

3. не по-малко от 30 на сто от сумата по т.1 се предоставят за възнаграждение на докторантите и/или младите учени, участници в изпълнението на проекта, а останалите средства се разпределят между другите участници.

б) за изследвания, финансиирани от собствени средства на УНСС – съгласно утвърдения бюджет на проекта.

(2) Ръководителите и членовете на изпълнителския колектив по склучени договори за университетски научни поръчки могат да получават възнаграждения за изпълняваните от тях научноизследователски задачи на основание склучени договори за извънтрудови правоотношения, след приемането от ПС по НИД на резултатите от съответния етап по изпълнявания договор за университетска научна поръчка, с изключение на изпълнителите на индивидуални проекти, финансиирани от целева субсидия за НИД от държавния бюджет.

(3) Други юридически и физически лица могат да съфинансират изпълнявани договори за университетски научни поръчки, финансиирани от държавна субсидия, след като декларират отсъствие на претенции относно собствеността върху крайните научни продукти.

(4) При научни изследвания, финансиирани от собствени средства на УНСС, може да се договаря ползване на крайните научни продукти от други юридически и физически лица, съфинансиращи изследванията, при спазване на законовите изисквания за защита на интелектуалната собственост и авторските права.

Чл. 7. (1) Договорените суми по отделните групи разходи трябва да съответстват на спецификата, целите и задачите на съответното изследване.

(2) Изпълнителят има право да получи от Възложителя необходимите средства за извършване на научната поръчка съобразно утвърдената план-сметка за текущата година и предвидените условия в раздел “Плащания”.

(3) Възложителят се задължава да финансира разработката през текущата година в размер на утвърдената от ПС по НИД сума. В изпълнение на план-програмата за всяка следваща година се сключва допълнително споразумение със съответна план-сметка.

(4) Решението за финансиране реализацията на проекта през следващата планова година се взема от ПС по НИД след приемане на представените междинни резултати, при осигурени финансови средства за научноизследователска дейност.

(5) Средствата за календарната година се предоставят в текущ порядък, съобразно план-програмата и текущата план-сметка към договора или допълнителното споразумение, при поискване от изпълнителя на средства за съответния вид разход, до пълния размер на договорената сума.

Чл. 8. (1) Закупуването на компютърна техника и оборудване, както и на специализирани програмни продукти по договори за университетски научни поръчки за изследвания се финансира в рамките на договорената сума без ограничение на броя им, при доказана необходимост и предварително заявени технически параметри от страна на научния колектив с оглед постигане на договорения краен резултат. За целта се извършва трансформиране на необходимите средства от бюджета на УНСС от “Средства за НИД” в “Капиталови разходи” по съответния ред.

(2) Закупуването на компютърна техника и оборудване по договори за университетски научни поръчки за изследвания се извършва централизирано от оторизирана работна група на УНСС съобразно изискванията на Закона за обществените поръчки.

(3) Закупуването на готови специализирани програмни продукти по договори за университетски научни поръчки се извършва от изпълнителите с разрешение на заместник-ректора по НИД, въз основа на доклад от ръководителя на колектива и представени поне три алтернативни оферти, от които се избира най-изгодната за УНСС, при спазване изискванията на Закона за обществените поръчки.

(4) Изпълнителският колектив по договор за университетска научна поръчка придобива правото на ползване на закупените компютърна техника и програмни продукти за времето на изпълнение на договора, след което това право се прехвърля върху съответното научно звено.

(5) Колективите, закупили специализирани програмни продукти по договори за университетски научни поръчки, задължително предоставят едно тяхно копие в дирекция "Информационни технологии" за съхранение и ползване в рамките на УНСС при съответен ред.

Чл. 9. (1) Публикуването на завършените научни изследвания по договори за университетски научни поръчки се извършва от ИК - УНСС по университетска поръчка съобразно предвидените средства в план-сметките по договорите. Публикуването може да се извърши и в друго издателство, при условие че се представи план-сметка за разходите, доказваща по-ниската себестойност на публикацията.

(2) Минимум пет екземпляра от публикуваните изследвания се предоставят за ползване в Университетската библиотека.

(3) За сметка на държавна субсидия се финансира публикуването на завършени изследвания в размер, съответстващ на офертата на ИК - УНСС за тираж до 100 броя, без последваща продажба.

При доказана необходимост, публикуване в по-голям тираж (до 300 броя) може да се финансира за сметка на допълнително осигурени собствени средства на УНСС или средства от външни източници.

(4) При продажба на изследванията, публикацията на които е финансирана от собствени средства на УНСС, се договарят постъпления на средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности.

Чл. 10. (1) Командироването в страната на членове на научния колектив по договор за университетска научна поръчка се извършва със заповед на заместник-ректора по НИД, въз основа на доклад от ръководителя на колектива и се финансира съгласно действащата Наредба за командировките в страната.

(2) При доказана необходимост и целесъобразност ПС по НИД или заместник-ректорът по НИД препоръчват на ректора командироване в чужбина на членове на научни колективи в изпълнение на сключени договори за университетски научни поръчки.

Чл. 11. (1) Възнагражденията на рецензентите на междуинни и крайни етапи от договори за университетски научни поръчки се изплащат за сметка на УНСС по склучени договори за извънтрудови правоотношения в размер, определен със заповед на ректора, в съответствие с основната месечна заплата на професор или доцент в УНСС, както следва:

1. за рецензиране на краен етап – до 1/3 от основната работна заплата на професор (за професори, ст.н.с. I ст. и доктори на науките), респ. доцент (за доценти, ст.н.с. II ст. и доктори без научни звания);

2. за рецензиране на междуинен етап – до 50 % от възнагражденията по т. 1.

(2) Външните рецензенти без звания и степени получават до 60 % от възнагражденията за доцент по т. 1 и т. 2 на предходната алинея.

Чл. 12. По договори за университетски научни поръчки се финансират разходи за услуги от външни юридически лица (анкетни проучвания, създаване на специализирани програмни продукти, закупуване на информационни масиви, специализирано обучение и други услуги), които не могат да се извършат безплатно от научния колектив и/или осигуряват необходимото качество на крайния научен продукт.

Чл. 13. (1) Финансирането на направените разходи от служебни телефони във връзка с договорените изследвания се разрешава от заместник-ректора по НИД в размер на предвидените за целта средства в план-сметките по сключените договори, по доклад от ръководителя на научния колектив.

(2) Не се разрешава финансиране на телефонни разходи по договорените научни изследвания от лични мобилни телефони.

(3) В рамките на одобрения размер на съответните разходи в план-сметките по договорите могат да се финансират разходи за закупуване на карти за обикновени телефонни разговори и интернет услуги.

Чл. 14. (1) Изпълнителите по договори за университетски научни поръчки за изследвания представят разходооправителни документи в сектор „Счетоводство“ към дирекция „Финанси“ в срок, съгласно клаузите на сключените договори, след паррафиране от служителите в сектор „НИД и научни прояви“ към дирекция „Наука“, на когото се предоставят копия от тези документи за съхраняване в досиетата на проектите.

(2) Сектор „Счетоводство“ към дирекция „Финанси“ ежемесечно предоставя на сектор „НИД и научни прояви“ към дирекция „Наука“ информация за разходите за командировки и изплатени хонорари по граждански договори за сметка на университетските проекти.

Чл. 15. (1) При доказана необходимост ПС по НИД разрешава преструктуриране на разходите в рамките на договорените бюджети, завишаване на финансирането и удължаване на срока на изпълнението по сключените договори въз основа на доклади от ръководителите на научни колективи.

(2) По доклади от ръководителите на научни колективи – изпълнители на договори за университетски научни поръчки, заместник-ректорът по НИД може да утвърждава в оперативен порядък актуализиране на план-сметките в рамките на договорените бюджети и удължаване срока на договорите до три месеца включително.

(3) Поради необходимото технологично време за рецензиране, обсъждане и публикуване на резултатите от завършени етапи на университетски проекти за научни изследвания в ПС по НИД, разходите по сключени граждански договори на рецензентите и на изпълнителите и за публикуване, заложени в план-сметките, могат да се извършват за сметка на средства за НИД през следващата календарна година като отложени плащания, по решение на ПС по НИД, одобрено от АС.

Глава трета **ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ ЗА НАУЧНИ ПРОЯВИ (ФОРУМИ), ОРГАНИЗИРАНИ ОТ УНСС**

Чл. 16. (1) Проектите за научни прояви, организирани от УНСС, се финансират по сключен на конкурсна основа договори за сметка на целева държавна субсидия за

научноизследователска дейност и/или други източници на средства за НИД, съгласно действащите правила и процедури, без ограничения относно броя на участващите в конкурса проекти от едно и също научно звено.

(2) Научни прояви, които не са участвали в ежегодния конкурс, не могат да се финансират за сметка на целева субсидия за НИД на УНСС. Тяхното финансиране се извършва от други източници на средства за НИД на УНСС.

(3) Финансирането на научните прояви, организирани от УНСС, се извършва въз основа на сключен договор по образец за университетска научна проява между УНСС, представляван от заместник-ректора по НИД и главния счетоводител, от една страна, и от ръководителя на научното звено организатор или председателя на организационния комитет на проявата, от друга страна. В случаите, когато заместник-ректорът по НИД е изпълнител по договора, за възложител се подписва ректорът на УНСС.

(4) С налични средства от целевата субсидия за НИД по договори за университетски научни прояви може да се финансира изцяло или частично публикуването на сборниците с техни доклади.

(5) От други източници на средства за НИД на УНСС се финансират следните разходи за научни прояви (форуми), организирани от УНСС:

1. материални разходи – материали, консумативи и други;
2. разходи за разгласяване - отпечатване на покани и заявки за участие, телефон, факс, поща, медии и други;
3. разходи за чуждестранни гости – превод, хранене, нощувки, транспорт и други;
4. разходи за отпечатване на крайния продукт – предпечатна подготовка, печат и други;
5. други разходи - кафе-паузи, художествено оформяне и реквизити, озвучаване и звукозапис, наеми и други.

(6) Оригиналните екземпляри за възложителя на сключените договори за университетски научни прояви (форуми) се съхраняват в дирекция „Наука“ и в сектор „Правно обслужване“ към дирекция „Правно обслужване и обществени поръчки“, а тяхно копие - в сектор „Счетоводство“ към дирекция „Финанси“.

Чл. 17. (1) Договорените суми по отделните групи разходи трябва да съответстват на целите, задачите и характера на научната проява (университетски, национален или международен) и на очаквания брой участници в нея.

(2) Провеждането на научните прояви на УНСС може да се съфинансира от такси за правоучастие, дарения, спонсорство, реклами и други външни източници. В тези случаи организаторите изготвят и представят в сектор „Счетоводство“ обобщена план-сметка за приходите и разходите по отделни източници.

(3) Изпълнителят има право да получи от Възложителя необходимите средства за осъществяване на научната проява съобразно утвърдената план-сметка за текущата година и предвидените условия в раздел "Плащания".

(4) Възложителят се задължава да финансира научната проява през текущата година в размер на утвърдената от ПС по НИД сума. В изпълнение на план-програмата за следващата година, при осигурени финансови средства, по решение на ПС по НИД се сключва допълнително споразумение със съответна план-сметка.

(5) Възложителят се задължава да извърши плащания срещу направени текущи разходи в съответствие с план-програмата и план-сметката, в срок до 10 дни от извършването им срещу представени разходни документи.

Чл. 18. Финансирането на направените разходи за телефон и интернет услуги във връзка с договорените научни прояви се извършва съгласно чл. 13.

Чл. 19. (1) За сметка на държавна субсидия по договори за университетски научни прояви (форуми) се финансира публикуване на сборници с доклади в размер, съответстващ на офертата на ИК - УНСС (с препоръчителен обем до 400 стр.) за тираж до 100 броя, без последваща продажба.

(2) При намерено външно издателство с по-евтино публикуване от офертата на ИК - УНСС за 100 броя, изпълнителите по договори за университетски научни прояви могат да отпечатат допълнителен тираж в рамките на договорената сума, съгласно ЗОП.

(3) При доказана необходимост от по-голям тираж в зависимост от броя на участниците в научната проява публикуване в по-голям тираж (до 300 броя) може да се финансира за сметка на допълнително осигурени средства за НИД, такси за правоучастие или средства от външни източници.

(4) При продажба на публикувани за сметка на други източници на средства за НИД на УНСС сборници с доклади се договарят постъпления във фонда.

(5) Публикуването на сборниците с доклади в ИК - УНСС се извършва с университетска поръчка, по фактически разходи съобразно план-сметките по договорите. Публикуването може да се извърши и в друго издателство, при условие че се представи план-сметка за разходите, доказваща по-ниската себестойност на крайния продукт.

(6) Не по-малко от пет екземпляра от публикуваните сборници с доклади от научната проява се предоставят за ползване в Университетската библиотека.

Чл. 20. (1) Финансирането на разходите за превод на чуждестранни участници в научните прояви (форуми) се извършва на базата на склучен договор за извънтрудово правоотношение с преводача или представен разходооправдателен документ от фирма за преводачески услуги.

(2) Препоръчителните размери на дневния разход за хранене на чужденци и на разходите за нощувките им не трябва да надвишават трикратния размер за дневни и нощувки на българските участници в проявата, съответстващи на Наредбата за командировките в страната.

(3) Финансират се разходи за хранене и нощувки на чуждестранните участници за времето на научната проява и не повече от два допълнителни дни (един – предшестващ проявата, и един – следващ я) за индивидуална програма по пребиваването.

(4) По възможност чужденците се настаняват за нощувки в общежитията и базите на УНСС.

(5) Финансират се транспортни разходи на чуждестранните участници за времето на научната проява (форум) и не повече от два допълнителни дни (един – предшестващ проявата (форума), и един – следващ я) за пребиваването им в страната, извършвани с автомобилен и/или жп транспорт. По договорите за университетски научни прояви (форуми) не се финансира транспортни разходи за пътуването на участниците от чужбина до София или мястото на провеждане на научната проява (форум) и обратно.

Чл. 21. При провеждане на научни прояви (форуми), организирани от УНСС извън София, се финансират разходи за командироването на участниците с доклади членове на научното звено организатор в рамките на съответния размер по план-сметката към договора, с разрешение на заместник-ректора по НИД въз основа на доклад от изпълнителя по договора.

Чл. 22. Изпълнителите по договори за университетски научни прояви (форуми) се отчитат за направените разходи съгласно чл. 14.

Чл. 23. (1) При доказана необходимост по доклади от изпълнителите ПС по НИД разрешава преструктуриране на разходите в рамките на договорените бюджети, завишаване на финансирането или удължаване на срока на сключените договори.

(2) По доклади от изпълнителите заместник-ректорът по НИД може да утвърждава в оперативен порядък актуализиране на план-сметките в рамките на договорените бюджети на университетските научни прояви (форуми) и удължаване срока на договорите им до три месеца включително.

Глава четвърта

**ФИНАНСИРАНЕ НА ДРУГИ НАПРАВЛЕНИЯ
НА РАЗХОДИТЕ ЗА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ**

Чл. 24. Ежегодното издаването на един Годишник и два тома Научни трудове на УНСС се финансира изцяло от държавна субсидия, на база калкулация на направените разходи, по сключен издателски договор между УНСС, представляван от заместник-ректора по НИД и главния счетоводител, от една страна, и директора на ИК - УНСС, от друга страна.

Чл. 25. (1) Участието на щатни преподаватели, редовни докторанти и студенти в международни научни прояви (форуми) в чужбина може да се финансира частично от УНСС с разрешение на ректора на УНСС за всеки конкретен случай, въз основа на подписана от него заповед за командировка в чужбина, на основание:

1. положителна резолюция на ректора по доклади от ръководители на изпълнявани научноизследователски проекти, ръководители на съответните научни звена и/или молби на потенциални участници;

2. положителна резолюция на ректора по предложения за поемане на финансово задължение, придружени от покани за участие, потвърждения за приети доклади и др. документи.

(2) Предложениета на катедрите и факултетите за командироване на научни работници, докторанти, студенти и специализанти на УНСС в чужбина за участие в научни прояви (форуми) се финансират от УНСС в размер, не по-голям от 500 лв. на човек, по преценка на ректора и в рамките на финансовите възможности на УНСС съгласно изискванията на Наредбата за служебните командировки в чужбина.

Чл. 26. Разходи за подготовка на проекти за участие на УНСС в международни програми и за допълнителна финансова подкрепа със средства за финансиране на университетски научноизследователски проекти и дейности, финансиирани от национални или международни организации, в рамките на разполагаемите средства, се одобряват с решение на РС, ПС по НИД или заместник-ректора по НИД, по съответния ред.

Чл. 27. (1) Разходите за подготовка на редовни докторанти могат да се финансират със средства от държавна субсидия в рамките на разполагаемите средства, по решение на ректорския съвет или заместник ректора по НИД въз основа на подадени молби от докторантите и/или доклади от ръководителите на обучаващите ги научни звена, с предложения за поемане на финансови задължения.

(2) Разходите за хабилитиране на академичния състав на УНСС могат да се финансират за сметка на други източници на средства за НИД в рамките на разполагаемите средства, по решение на ректорския съвет или заместник-ректора по НИД въз основа на подадени молби от членовете на академичния състав и доклади от

ръководителите на съответните научни звена с предложения за поемане на финансови задължения, по приложена калкулация от съответните специализирани научни съвети.

Чл. 28. Таксите за правоучастие и командировките с право на пътни, дневни и нощувки, свързани с участието на членове на академичния състав, редовни докторанти и студенти във външни научни прояви в страната, се финансират в рамките на разполагаемите средства, с разрешение на заместник-ректора по НИД за сметка на други източници на средства за НИД въз основа на доклади от ръководителите на съответните научни звена с предложения за поемане на финансови задължения, при приложени покани за участие и потвърждения за приети доклади от организационните комитети на проявите, в съответствие с действащите правила за размера на командировъчните разходи, валидни за УНСС.

Чл. 29. Извършването на консултации, експертизи и др., свързани с управлението и развитието на НИД в УНСС, се финансира по целесъобразност за сметка на други източници на средства за НИД с решения на ректорския съвет.

Чл. 30. Разходи за популяризиране на научни изследвания и постижения на УНСС се финансират по целесъобразност за сметка на други източници на средства за НИД с решения на ректорския съвет или ПС по НИД.

Чл. 31. Анкетни проучвания за контролиране и повишаване качеството на обучение в УНСС и други разработки с приложен характер, обслужващи управленски решения на УНСС, се финансират по решение на ректорския съвет за сметка на други източници на средства за НИД, на основание възлагателна заповед на ректора и/или одобрено от него проектно задание. Резултатите от завършените разработки се приемат с протокол от заседание на определена от ректора комисия. При необходимост ректорът определя един или двама рецензенти, които получават възнаграждения, съгласно чл. 11.

Чл. 32. Хонорари за оценка на проекти, кандидатстващи за финансиране със средства за университетски научноизследователски проекти и дейности, се финансират за сметка на средства от държавна субсидия, на основание заповед на ректора, в размер на 6% от основната месечна заплата на професор в УНСС.

Чл. 33. Със средства на УНСС могат да се финансират разходите за участие в заседания на членовете на ПС по НИД и редакционния съвет на "Годишник на УНСС" и „Научни трудове на УНСС“ въз основа на предложение за поемане на финансово задължение от директора на дирекция "Наука" (по доклади от началниците на сектори "НИД и научни прояви" и "Научни издания" с приложени списъци за присъствие на заседания), в размер, съответстващ на действащите към датите на заседанията съответни заповеди на ректора на УНСС.

Чл. 34. С резерва от държавна субсидия и други източници на средства за НИД на УНСС се финансира евентуалният недостиг на средства по утвърденото разпределение на разходите за университетски научноизследователски проекти и дейности за съответната финансова година, както и текущи разходи за научноизследователска дейност, по решения от академичния съвет, ректорския съвет, ПС по НИД, ректора и заместник-ректора по НИД, в рамките на делегираните им правомощия и компетентност.